اسلام ئوكودلرى كلياتى

عدد :

٢٨

توركجه

موعظه‌لرم

ليلهٔ جليلهٔ قدر

اسپارطه‌لى

زين العابدين

استانبول دار الفنونى الهيات فاكولته‌سندن مأذون

غلطه سراى ليسه‌سى سابق معلملرندن

روحى ومعنوى خسته‌لقلر رچته‌سى

فياتى ٥٠ غروشدر

اسپارطه‌لى حافظ على مطبعه‌سى - ازمير

١٩٢٨

اسلام نوکودلری کلیاتی عدد : ۲۸

تورکجه

موعظه‌لرم

لیلهٔ جلیلهٔ قدر

اسپارطه‌لی

زین العابدین

استانبول دار الفنونی الهیات فاکولته‌سی مأذونی

غلطه سرای لیسه‌سی سابق معلملرندن

روحی ومعنوی خسته‌لقلر رچته‌سی

-﴿ فیئاتی ۵۰ غروشدر ﴾-

اسپارطه‌لی حافظ علی مطبعه‌سی - ازمیر

۱۹۲۸

باشلانغیچ

بو کونکی موغطه‌مده یارینك (قدر) اولدیغی ومؤمنلرك غافل
داوراناملرینی عزیز محاطبلرمه خبر ویرمشدم .
درسی متعاقب بن کرسیدن اینه‌دن بر زمرهٔ عاشقین کرسینك
او کنده طوپلاندیلر و دیدیلر که :- سزاوقودیغکزی آکلارویازدیغکزی ده
اوقوتور بر صاحب قلمسکز بز یارین کیجه‌کی قدر موعظه کزده
بولونوب استفاده ایتمك شرفندن محروم قالاجغز . چونکه ؛ هر بریمز
ایچون [بورنوه ، قارشی یاقا ، بوجه وسیدکوی کبی محللردن کلوب
کیتمکه شمندوفر ساعتلرینك اویغونسزلغی مانع تشکیل ایدییور .]
بونکچون یارین ایراد اولونه‌جق موغطه کزی همان قلمه آلوب طبع
وتکثیرینی رجا ایدییورز دیه‌لرینه رغماً حقلی اولان بو صمیمی وروحی
اشتیاقلرینی تطمین ایچون پك آز زمن ظرفنده سرعت ممکنه ایله
شو اثر میدانه کلدی ذوقی تمیز وجدانلره عیبلری نفسمه عائددر .

۱۹ مارت ۱۳۲۸ ، ۲۶ رمضان ۱۳۴٦ بازارایرتسی
ازمیر: حصار جامع شریفی فخری رمضان واعظی اسپارطه‌لی

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

صلواعلى محمدذى القدرالاعلى	صلواعلى محمدصاحب الورى
صلواعلى محمدحبيب المولى	سبب نزول سورهٔ انا انزلنا
صاحب القدر والشرف الاسنى	مطلع فجرروزشفاعت كبرى

محمدمصطفى واصلوات

زيارت كردهٔ ملائكهٔ والروح	معدن الشفاعة والفتوح
ومنبع المسرة والفروح	احمدمحمودمحمدمجتبى راصلوات
دعوت كنندهٔ دارالقرار	وپيشواى فرقهٔ اخيار
بر كزيدهٔ خداى كردكار	حضرت اديب مجتبى راصلوات

اللهم صل على سيدنا محمدوعلى آل محمد

درسمزه باشلامادن اول شونى عرض ايتمك ايسته‌رمكه :

بوليلهٔ مباركه: بو كون مسكون اولان كرهٔ ارضك قسم اعظمنى دائراً مادار قاپلايان اوچيوز اللى [١] ميليون اهل ايمانك عالم علوى‌يه

[١] كرچه اوچيوز اللى ميليون تخمين اولونيور فقط جهانشمول مكمل بر جغرافى اسلامى موجود اولماديغندن قطعى دكلسه‌ده ـ هر جمعيت

دوغرو روحانى بر برلشمه‌كى تأمين وتأييد ايليان اسباب دينيه روابط معززهٔ معنويه‌نك اك مقدسلرندندر بو كيجه كتابى ، محرابى ، منبرى ، عرشى وخداسى براولان هر برمؤمن وموحدايچين: تجلىٔ خاص ربانى وفيض اقدس نامتناهى ايله مسعود بر كيجه‌در.

بو مقدس ومعلا كيجه‌نك عظمت شان اجلال وشرف بى پايانى قرآن كريم الهيده آيريجه بر سورهٔ مخصوصه ايله بيان بويورلمش وبوتون اسلام عالمنى شامل اولان حسنات عميمة البركاتى حقنده فم رسالتپناهيدن احاديث نبويه شرفصادر اولمش وبوايات واحاديث شريفه‌نك تضمن ايلديكى اسرارلدنيهٔ رقيقه دخى ارباب كشف وشهودك كلمات مباركه‌سيله اشارت ايدلمشدر.

بناءً عليه او تجليكاه خاص رب الغرهٔ اولان خواصك بركات نفحاتيله باشدن باشه عالم اسلاميتك مسعود ومنور اولديغى اشبو ليلهٔ جليله‌نك فضائل عاليه‌سى حقنده شرفنازل اولان سورهٔ شريفه‌كى (سورة لقدر) عنوان مبجليله تكريم اولونمشدر . بو سورهٔ جليله‌نك مجموعى بش آيتدر ايشته درسمزه باشلايورز .

قال الله تعالى عزوجل فى كتابه الكريم :

استعيذ بالله (انا انزلناهُ [١] فى ليلة القدر ـ) [٢]

وجماعتدن بش اون ملحدك ظهورى محقق اولوب بر قومك الحاد محال اولماسنه بناءً بويله‌لريده چيقارلدقدنصكره اوچيوز ميليونك محققيتنده شبهه قالماز...

[١] مفسرين كرامك اجماعيله (انزلناه) كلمهٔ مباركه‌سنك ضمير غائى

بر عظيم الشان كتاب كريمى شرف وعلويتى منجلى مبارك بر كيجه‌ده انزال بيوردق يعنى قرأن كريمك انزالنه آنده بداء ايلدك.

ليلهٔ قدرده انزال قرأن خصوصنه دائر مفسرين عظام حضراتى بر وجه‌ديكرى ده‌بيان بيورمشلردركه اوده: ليلهٔ قدرك فضيلت وشرفنى بيان ايچون قرأن كريمك انزال بيورلمش اولمسندن عبارتدر. بو وجهه كوره آيت كريمه‌يه (بز قرأن عظيم الشانى ليلهٔ قدرك فضيلت وشرفنى بيان ايتمك خصوصنده انزال ايلدك) معناسى ويرلمش اولور.

قرآن عظيم الشانه راجعدر، تصريحاً ذكر ايدلمامسى قرآن كريمك علويت وعظمتنه اشارتدرچونكه شهرت ونباهتى سببيله تصريح ايدلمكدن مستغنيدر.

[٢] (ليلة القدر) تركيبنده (قدر) كلمه‌سى حقنده‌دخى متعدد روايتلر واردر. برنجيسى قدر كلمه‌سنك تقدير معناسنده بولونمسيدر سكون دال ايله قدر وفتحيله قدر كلمه‌لرى بردر. شوقدركه اولكيسى مصدر وايكنجيسى اسم اولارق استعمال ايديلر هرايكيسى تقدير معناسنده‌در تقدير ايسه لغت عربيه‌ده بر شيئى ديكر برشيئه بلا زياده ولانقصان مساوى قيلمقدن عبارتدر بوروايته نظراً قدر كيجه‌سى: امور عوالمك تقديرى كيجه‌سى ديمكدر. تقديرات الٓهيه عالم ازليده سماوات وارضينك خلقتلرينى سبقت ايتمش ايسه‌ده بو كيجه‌نك تقديرات الهيه كيجه‌سى اولمسى: كله‌جك سنه‌يه قدر بر سنه‌لك مقدرات ازليه‌نك لوح محفوظه انعكاسى واسطه‌سيله ملائكهٔ كرامه اظهار بيورلمسنه ناظقدر.

ايكنجى بر روايته كوره (ليلة القدر خير من الف شهر) آيت

قرآن كريمك ليلهٔ قدرده انزال بيورولمش اولمسنه كلنجه رسول اكرم ونبى محترم صلى الله عليه وسلم أفندمز حضرتلرينك خلعت نبويه‌يى اكسا بيوردقلرى و«سوره لعلق» اولى شرف نازل اولان كيجه بو مبارك كيجه‌در. ومحل نزولده جبل نور (حرا طاغى [١]) اولديغنده ائمهٔ حديث وعلما متفقدرلر.

كريمه‌سنك دلالتيله (ليلة القدر): (ليلة العظمة والشرف) معناسنده‌در يعنى عظمت وشرف كيجه‌سى ديمكدر. لغت عربيه ايسه بو معنايه مساعددر زيرا قدر كلمه‌سى شرف معناسنده دخى مستعملدر مثلا فلانك قدرى عاليدر ديمك: شرف ومنزلى عاليدر ديمكدر. بو معناجه قدر كيجه‌سنك شرف وعظمتى هم فعله همده فاعله نسبتله ايكى وجه اوزره اولمسى محتملدر: فعله نسبت ايديليرسه بو كيجه‌ده ايشلنان اعمال حسنه‌نك بر شرافت زائده ايله علويتلرينه وفاعله نسبت ايديلنجه او اعمال حسنه‌يى ايشليانلرك شرف عظيمهٔ نائليتلرينه اشارت ايدلمش اولور.

[١] بو (جبل حرا) كعبهٔ معظمه‌نك جهت شاميه‌سنده كائن ومسجد الحرامه بر ساعت قدر اوزاقدر. قارشوسنده بولنان جبل (ثبير) ايله آراسنده بر وادىٔ مبارك واردركه مكه‌دن منايه كيدنلرك صول طرفلرنده قالير. اورايه بر مسجد شريف بنا ايدلمشدركه سطح داخليسى آلتمش قدم مربعنده اولوب قبه‌سى ايكى ساعت اوزاقدن كورونور. درونده طولانى و مجف بر قيا واردركه بوراسنك ذات رسالتپناه افنديمزك اتكا بيورمش اولدقلرى محل معزز اولديغى مرويدر.

حضرت جبرائلك قبل رحمانيدن ايلك تبليغ ايلديكى آيت جليله‌نك ذات قدسيت صفات مصطفى‌يه تبليغ ايتديكى غار سعادت ايسه بو مسجد

ليلهٔ جليلهٔ قدرك رمضان شريفده - واك مبارك - بر كيجه‌سنده اولديغى بروجه آتى استدلال اولنور . شويله كه:

«انزلناه» لفظ جليلنده‌كى ضمير غائب قرآن باهرالبرهانه راجعدر نته كيم سورهٔ دخانك برنجى آيتنده،

خم والكتاب المبين انا انزلناه فى ليلة مباركة
انا كنا منذرين «سورهٔ دخان ابتداسى»

معناى منيفى: يا محمد حى وقيوم حقيچون حق وباطل بينكى فرق ايديجى قرآن حقيچون دين ودنيايه منفعتى اولان قرآنى بز رحمت نزولى ودعوت اجابتى ونعمت تقسيمى وسائر بركات كيجه‌سى، اولان ليلهٔ قدر وليلهٔ برائده لوح محفوظدن سماء دنيايه انزال ايتدك كه آنكله كفارى انذار ايدرز - نظم جليلنده مرجع ضمير تصريح بيورلمشدر.

وشهر رمضان الذى انزل فيه القرآن الى الايه

معناى منيفى : بو ايام معدوده ماه رمضاندر كه انده قرآن نازل اولدى رمضانده لوح محفوظدن سماء دنيايه تماماً نازل اولوب بعده

لطيفك تخميناً بش يوز خطوه جنوبنده‌در. غارك جنوب طرفندن بر منفذ واردر كه بورادن مكهٔ مكرمه تماميله كورنيور .

طاغك اتكنده (مسجد شق الصدر) ك بولنديغى نقطه‌يه آغيرجه كيديلرسه ياريم ساعتده، و عادتا يورويشله يكرمى دقيقه‌ده چقيلير. جبل حرايه، جبل نور نامنى بخش ايله‌ين جناب رسول مكرمدر . زمان جاهليهٔ عربده دخى جبل مذكوره رعايت اولونوردى. تپه‌سنده خداى نابت ياغمور ياغدقجه طولار بر صهريج واردر . بونك صوندن زوار استفاده ايدرلر .

جبرائيل السلام وقتيله جسته جسته پيغمبرمز عليه السلامه ايندردى - نص جليلنده‌ده قرآن كريمك زمن نزولى رمضان شريفده اولديغى فرمان بيورلمقله ليلهٔ جليلهٔ قدرك‌ده رمضان شريفده اولديغى تحقق ايتمش انزال قرآن عظيم الشانك بر كيجه‌يه مخصوص اولميوب مصالح اقتضاسنه كوره كاه كيجه وكاه كوندوز وقوعبوله‌رق يكرمى اوچ سنه‌ده ختامه ايرمشدر. اكابر تابعيندن امام شعبى «عامر بن شراحيل» حضرتلرندن [1] مروى اولديغى اوزره بر كيجه‌دن مراد ابتداى انزال معناسنه‌در .

كتاب الهك مجموعنه كتاب مبين وقرآن عظيم دنيلديكى كبى هر سوره وآيتنده‌ده كتاب كريم وقرآن مبين دنيلور. بناءً عليه استعيذ بالله: اقرأ باسم ربك الذى خلق خلق الانسان من علق [٢] الى الايه

«ليلة القدر»

شرف وعظمت كيجه‌سى معناسنه‌دركه نبى آخرالزمان افندمز حضرتلرينك قدر والالرينى، شرف ورفعتلرينى خالق تعالى وتقدس حضرتلرى او مبارك كيجه‌ده اعلا واظهار بيورمشلردر.

---

[١] عصر حضرت فاروقيده هجرتك اون طقوزنجى سنه‌سنده دنيايه كلمشدر.

[٢] بونظم جليله يالكز باشنه اوله‌رق اتفاق مفسرين ايله كتاب مبين وقرآن عظيم اطلاق اولنمق صحيحدر.

سورهٔ جليله‌نك ترجمه تفسيرى تفصيلاً (مختصر البخارى شريف ابن ابى جمره) نام اثر عاجزيده‌در.

بنیان مرصوص کبی اخذ موقع ثبات ایدوبده فی سبیل الله مقاتله ایلیان مؤمنلری الله سور مآل منیفنده اولان ـ

ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفاً کانهم بنیان مرصوص

آیت جلیله‌سی ودها لایعد آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله افضل اعمال اولان جهادك قدربلند واهمیتی ظاهردر .

منقبه

بیانه شایاندرکه غزاة بنی اسرائیلدن شمعون نامنده بر ذاتك فی سبیل الله بیك آی جهاد ایتمش اولدیغی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری طرفندن بر آرالق حکایه بیورلدقده اصحاب کزیندن بعضلرینك بویله بیوك بر عمل مقبولك کندیلری ایچون ممکن اوله‌میه‌جغنی بالاذعان تأثر ومحزونیت اظهار ایلملری اوزرینه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرینه طرف باریدن اوغازینك بیك آی جهادتندن دها خیرلی اوله‌رق بو لیلهٔ جلیلهٔ قدرك احسان بیورلمش اولدیغی تبشیر بویورلمشدر. الحمد لله رب العالمین

قدر کیجه‌سنك تعیینته کلنجه: بر چوق حکم خفیه‌یه بناءً حکیم مطلق تعالی وتقدس حضرتلری بو لیلهٔ مبارکه‌یی لیالیٔ سائره آراسنده کیزله‌مشدر. ازجمله لیلهٔ قدرك شرف عظیم روحانیتنه نائل اولا بیلمك امیدیله رمضان شریفك بوتون لیالیٔ مبارکه‌سنی احیا ایتمك حکمتنه مبنیدر. حکم جلیلهٔ الٰهیه آراسنده بونك نظیری پك چوقدر . مثلا بوتون طاعات وعباداتك انواعنه رغبت ایدلمك ایچون رضا اقدس ربانیه‌سنی انواع مذکوره آره‌سنده کیزله‌مش وبوتون معاصیدن اجتناب ایدلمك

اوزره غضب الٰهیسنی‌ده معاصیده اخفا بیورمشدر . کذا اهل ایمانك هر کیم اولورسه اولسون روابط مقدسهٔ دینیه‌یه حرمتله یکدیکری تعظیم ایتملری حکمتنه بناءً بین الناس اولیای کرامی مستور ایلمش وبالجمله اسمای حسنای الٰهیدن حصه‌مند فیوضات اولمق اوزره بین الاسماء اسم اعظم ربانیه‌سنی مخفی براقمشدر .

دیکر بر حکمت بالغه‌یه نظراً لیلهٔ قدرك مخفی اولماسی آیریجه بر رحمت واسعهٔ ربانیه‌در زیرا معین اولدیغی صورتده بو لیلهٔ مبارکه‌نك شرف وعظمتنی بیله‌رك حسب البشریه شهوات نفسانیه‌یه اتباع ایله ارتکاب ایدیله‌جك بر معصیتك هر حالده اشد اولماسی لازم کلیر . ثوابی بیك شهرك ثوابندن دها خیرلی بولنمسی: بو لیلهٔ مقدسه‌یی بیله‌رك ایشلنه‌جك بر معصیتك عقابنك‌ده بیك شهرك عقابنه معادل اولمسنی مستلزمدر لکن بیلمیه‌رك اولورسه معصیتك زمانه نسبتی اوقات سائره درجه‌سنده قالمش اولور .

بعض مفسرین عظام وعلمای کرام طرفلرندن بعض استدلالات واشارات ایله صور مختلفه‌ده لیلهٔ قدرك تعیینی جهتنه کیدلمش ایسه‌ده غیر معین اولدیغنه قائل اولانلرك اصابتلری دها زیاده‌در چونکه غیر معین اولمسی حکم سابقهٔ مذکوره‌یه موافق وارباب کشف وشهودك بیانات معنویه‌لرینه تمامیله مطابقدر. امام ابوحنیفه حضرتلرندن مشهور اولان بر روایته نظراً مشارالیه حضرتلری بو خصوصده ارباب کشف وشهود ایله متفقدر ذاتاً کندیلری اعزهٔ مشارالیهم حضراتنك سر آمدانندن اولدقلری ده محققدر .

انواع فیوضات الٰهیه‌نك تجلیاتی آنی اولان بو مبارك کیجه‌نك

هانکی کیجه اولدیغی ـ هر کیجه‌ده لیلهٔ قدر حاضر وهر کورونی‌ده حضر بیلملی کلامی بک یولنده ایراد قلنان ترکجه مثل مشهوردر. آنک ایچون قوللرینک هرآن نائل فیض وثواب اولملری ضمننده کمال طاعات و مداوم عبادات اوزره بولونملری ایچون کیزلنمش ـ تعیین بیورلمامش ایسه‌ده رمضان مغفرت نشانک عشرا خیری ایدوکی بعض دلائل وآثاردن استشمام اولنور. بومبارک کیجه‌نک علویت قدرینه سورهٔ جلیلهٔ قدر بر شاهد یکانه‌در.

اوت لیلهٔ جلیلهٔ قدر معین دکلدر. فقط رمضان مغفرت نشانک عشر آخیرنده تحریسنی اخطار ایدن دلائل پک چوقدر حضرت ابن عباس رضی الله عنهمدن منقول اولانده بودر.

بعض ارباب اشارت اوتوز کلمه‌دن عبارت اولان سورهٔ قدرک هر کلمه‌سی رمضان مبارکک هر کوننه ویکرمی یدنجی کلمه‌سی اولان (هی) ضمیری لیلهٔ قدردن کنایه اولمقله لیلهٔ قدرده اول ماه غفرانک یکرمی یدنجی کیجه‌سیدر بیورمشلردر.

وینه ارباب اشارتدن بعضیلریده سورهٔ قدرده «لیلة القدر» تعبیری اوچ دفعه وارد وطقوز حرفی جامعدر. اوچ کره طقوزک یکرمی یدی ایدیشی بو مبارک کیجه‌نک یکرمی یدنجی کیجه اولدیغنی ایما ایدر بیوریورلر. لیلهٔ مبارکهٔ مذکوره‌نک رمضانه منحصر اولمیوب شهور سائره‌ده‌ـ محتمل لوقوع اولدیغنی کوستریر بعض قرینه‌لرده موجوددر ازجمله برآدم زوجه‌سنه سن لیلهٔ قدرده بندن بوش اول دیسه اوزرندن بر سنهٔ کامله مرور ایتمدکجه امام اعظم حضرتلری عندنده طلاق واقع اولمیور بشرط آنکه بو آدام لیلهٔ قدرک یالکز رمضان شریفه

مخصوص اولمیوب هر آیده وقوعبوله‌جغی احتمالاتی بیلنلردن اولملی.

و کذلک محی الدین عربی قدس سره العالی فتوحات مکیه وسائر وبعض آثار وتألیفاتنده اخوان دینه هیچ بر کیجه‌یی بیهوده کچیرمه‌یکز عفو وعافیتکز ایچون درکاه الهی‌یه دعا ومناجاتدن غافل اولمه‌یکز اولورکه بر لیلهٔ قدره مصادف اولورسکز لیله‌قدری یالکز رمضانه مخصوص بیلمه‌یکز هرنه‌قدر اکثریا رمضان شریفده سایه انداز میمنت اولمقده ایسه‌ده احیاناً اوقات سائره‌ده‌ده تجلی یافته اولمقده‌در حتی فقیر بیله بر قاچ دفعه رمضانک غیریده ادرا کیله تشرف ایتمشمدر بیورمشلردر (١) صحیح بخاریده مذکور احادیث شریفه‌دن.

عن ابی سعید انی اریت لیلة القدر ثم انسیتها

---

(١) محی الدین عربی قدس سره العالی حضرتلرینک شو بیان وتوجیهلری ایکی صورتله لایق تأمل اولور اولاً عباداللی خالقلرینه قارشو عبادات وطاعات متمادیه‌دن تغافل وانحرافده بولونملری خصوصنده ترغیب وهربار واقع استمدادلری نتیجه‌سنده نیاز سید الکونین وجهله مغفرت ربانیه‌یه نائل اوله‌جقلری بی شبهه اولان اهل ایمانی تصادف ایده‌جک اول لیله مبارکه ایچون احضار قصد مقبولی وثانیاً ارض وقمرک حرکت دوریه ومنزلیه‌لری اعتباریله تخالفی وارد خاطر اولان تبدل ایام وشهور اشبو لیلهٔ مبارکه‌نک مشهور سائره‌یه تصادفنک وارد خاطر اوله‌بیلمسی احتمالاتی دوشونیدر.

برده مشارالیه حضرتلرینک اشبو بیانلری دلیل علمی دکل کشفیدر.

اونسیتها فالتمسوا فی العشر الاواخر فی الوتر وانی رایت انی اسجد فی ماء وطین فمن کان اعتکف مع رسول الله صلی الله علیه وسلم فلیرجع

ابو سعید الخدری رضی الله عنه دیرکه: بز رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلریله برلکده رمضان شریفك عشر اواسطنده اعتکافه کیرمش ایدك صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری رمضانك یکرمنجی کیجه‌سی صباحی اعتکافدن چیقوب بزه خطبه اوقودی . وبیوردی که بکا لیلهٔ قدر کوسترلدی ایدی یعنی بیلدیرلدی ایدی فقط صکره اونوتدیرلدی ویاخود انی صکره اونوتدم سز لیلهٔ قدری هر حالده رمضانك عشر اخیرنده وتك کیجه‌لرده طلب وتحری ایدیکز . بن حقا که رؤیامده صو وچامور ایچنده سجده ایدییورمشم دییه‌رك کوردم ایمدی هر کیم که بنمله [رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله] اولجه عشر اواسطنده اعتکاف ایدنلر تکرار عودت ایتسونلرده یکیدن اعتکافه نیت ایتسونلر بیوردی. بزده جمله‌مز عودت ایتدك تکرار عشر اخیرنده برابرجه اعتکافه کیردك صکره ایرتسی کیجه یعنی رمضان شریفك یکرمی برنجی کیجه‌سی سماده بلوط یوق ایکن بلوط کلدی یاغمور یاغدی سیللر آقدی مسجد طاوانی آقدی چونکه مسجدك طاوانی ذاتاً خورما بوداقلرندن ایدی صکره صباح نمازی قلندی باقدم که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جبهه وناصیهٔ سعادتلرنده چامور آثارینی مشاهده ایلدم یعنی دیمك که او یکرمی برنجی کیجه‌سی لیلهٔ قدر ایمش زیرا رسول اکرم ونبی محترم افندمز حضرتلری رؤیاسنده کورمش ایدی و کوردیکی کبی‌ده اولدی .

عن ابن عباس . التمسوها فی العشر الاواخر من رمضان لیلة القدر

فی تاسعة تبقی فی سابعة تبقی فی خامسة تبقی

ابن عباسدن مرویدر که سز لیلهٔ قدری رمضانك عشر اخیرنده طلب ایدیکز کوزه‌دیکز رمضان آخرینه طقوز کیجه قاله‌رق یدی کیجه قالارق بش کیجه قالارق اولان کیجه‌لرده تحری ایدیکز یعنی یکرمی برنجی یکرمی اوچنجی یکرمی بشنجی کیجه‌لرنده کوزه‌دیکز دیمکدر. (١)

عن ابن عباس. هی فی العشر هی فی تسع یمضین او فی سبع یبقین

ابن عباسدن مرویدر که: لیله قدر، رمضانك عشر اخیرنده یکرمیدن صکره کچن طقوزنده، باقی قالان یدیسنده‌در یعنی رمضانك یکرمی طقوزنجی کیجه‌سنده ویا یکرمی اوچنجی کیجه‌سنده‌در .

---

(١) «مترجم» عربلرك قاعده‌سی آیك اون بشنی تجاوز ایتدکدن صوکره تاریخلرینی ایام باقیه ایله وضع ایدرلر . ایام ماضیه ایله وضع ایتمزلر. مثلا شهر محرمك یکرمی برنجی کونی تحریر ایدیلان تحریراتك تاریخنی «فی تسع بقین من محرم الحرام» دیو یازارلر یعنی محرم الحرامك آخرینه طقوز کون قالارق یازلمش دیمکدر . بالاده‌کی حدیث شریفك معناسیده بودر . برده بو الفاظه شرح شرقاری بویله معنا ویرمش فقط عاجزلرینه قالورسه فی تاسعة تبقی فی سابعة تبقی فی خامسة تبقی نك معناسنی یکرمی طقوزنجی یکرمی یدنجی یکرمی بشنجی کیجه‌لرنده تحری ایدیکز دیمك اولمسی محتملدر.

دیمکدر ابی بن کعب رضی الله عنه لیله‌قدرك یکرمی یدنجی کیجه اولدیغنه جزما وقطعیاً حکم ایتدی حق بو بابده یمین وقسم بیله ایتدی واحمد بن حنبلك مسندنده ابن عمردن مروی حدیثده لیله قدر رمضانك یکرمی یدنجی کیجه‌سی دیو صراحة وارد اولمشدر . وابن عباس رضی الله عنهماده یکرمی یدنجی کیجه اولاجغنی انواع سبعیات ایله استدلال ایتمشدر. مثلا سما یدی آرض یدی طواف یدی رمی حجرات یدی سجده اعضاسی یدی دی یه‌رك استدلال ایتدی وحضرت عمر رضی الله عنهده بونی تحسین بیوردی برده امام شافعی حضرتلرینه کوره لیله قدر هر حالده رمضان شریفك عشر اخیرینه منحصردر واحادیث شریفه‌نك اك اقوالری یکرمی برنجی ویکرمی اوچنجی کیجه‌لرنده اولدیغی والله اعلم کوریور کبی‌یم دیدی حنبلی مذهبنده اك مأمول اولان کیجه یکرمی یدنجی کیجه‌سیدر وحنفی مذهبنده ایسه بویله اولدیغندن بو کونکی کونده بالجمله ممالك اسلامیه‌ده عمل ناس دخی بونك اوزرینه‌در . (١)

آرتق بالاد. مذکور ومسطور آیات وبینات فرقانیه واحادیث صحیحه نبویه‌دن لیله‌قدرك مطلقا رمضان شریفه وهمان غیرقابل رد بر صورتله‌ده یکرمی یدنجی کیجه‌یه مصادف بولنمسی شبهه کوتورمز بر حقیقتدر انشاءالله» فضل وفضیلت لایتناهیسندن مستنیر ومستفیض

(١) اصحاب شافعی ابه جلیله قدرك یکرمی برنجی ویکرمی اوچنجی کیجه‌سی وحنفی رحمة الله یکرمی یدنجی کیجه‌سی اولمسنی امید ایدرم بیوردیلر .

اوله‌جغمز بو کیجهٔ مبارکه ومقدسه حقنده براز بیانلریمزی تفصیل وتعمیقه چالیشه‌لم وکوندوزدن بو مبارك کیجه‌یی لایقیله ، شرف وفضائلیله متناسب بر صورتده ادراك ایده‌بیلمك حاضرلغنده ، نیت خالصانه‌سنده بولنه‌لم . شمدی (قدر) لفظنك (قافك فتحی دالك کسری ورانك سکونیله) تقدیر معناسنه‌ده حملی جائزدر . چونکه او کیجه‌دن بده ایله تقدیر دین مبین ، تحدید احکام کزین بیورلمشدر . بعض ارباب تفسیر (قدر)ی کذا (قافك فتحی دالك کسری رانك سکونیله) تقدیر شئونات عالم معناسنه‌ده حمل ایله بو کیجهٔ مبارکه‌ده ارزاق واعمار و عبادت تحدید اولونمقده‌دردیمش ایسه‌ده بو بیان بر روایت موثوقه‌یه مستند اولمدیغی کبی اصلا مناسب دخی دکلدر نصل که سورهٔ دخانده مذکور لیلهٔ مبارکه‌یی لیلهٔ برائه ایله‌ده تفسیر صحیح دکلدر. فی الحقیقه لیلهٔ برائه‌نك‌ده فضائلی واردر . اما بوندن دولایی آیت جلیله‌یه ماصدق اولمسی لازم کلمز . زیرا :

انا انزلناه فی لیلةٍ مبارکةٍ سورهٔ دخان آیت ٣

بیوردقدن صکره انزال قرآنك حکمتی نوع بشری انذار، فطرةً حیواناتدن ممتاز اولدن بشریتك دار آخرتده عمللرینه کوره مجازات ومکافات کوره‌جکلرینی کندیلرینه اخبار اولدیغی «انا کنا منذرین» (٢) نظم جلیلی ایله افاده بیورلمش ، بعده لیلهٔ مذکوره‌نك حائز اولدیغی برکات علویه‌یی‌ده :

فیها یفرق کل امر حکیم امراً من عندنا انا کنا مرسلین رحمةً من ربك انه هو السمیع العلیم (٣)

(٢) سوره دخانك اوچنجی آیت جلیله‌سی نهایتی

(٣) سورهٔ دخانك صحیفه : ٤٩ آیت ٤،٥،٦

اول كيجه‌ده كله‌جك سنه‌نك اول كيجه‌سنه‌دك مجموع خير وشر ورزقلر واجللر فرق اولنوب حكم وفيصل ويريلور ولوح محفوظ ثبت اولنور وهر امور موكل ملكلره تسليم اولنور . او كيجه‌ده يا اول سنه‌ده عندمزده امر اوله‌رق (رب تعالى‌دن) مؤمنلره رحمت اولديغى حالده رسوللر كونديرز اول الله تعالى قوللرينك اقوال ومناجاتنى ايشيديجى ونيتلرينى بيليجيدر . دنيلدى كه نسخهٔ ارزاق ميكائيل ونسخهٔ حروب وزلازل وخسوف جبرائيل ونسخهٔ مصائب عزرائيل ونسخهٔ اعمال سماء دنيا صاحبى اسرافيل عليه السلامه ويريلور اولديغى بو آيت كريمه‌ده امر و بيان بيورلمشدر .

سورهٔ جليلهٔ قدرك معانئ لطيفه‌سنه دوام ايده‌لم

(وما ادراك ماليلة القدر)

معناى منيفى : ليلهٔ جليلهٔ قدرك نه اولديغنى سكا بيلديرن هانكى شيئدر (۱) صورتنده بو مبارك كيجه‌نك درجهٔ فضيلتنه، علو قدر ومنزلتنه اشارت بيورلدقدن‌صكره

---

(۱) بو استفهام ، انكارى اولمق حسبيله نظم جليلك مؤداسى- هيچ بر كيمسه‌نك ادراك وعرفانى بو كيجهٔ مقدسه‌نك درجهٔ شرافت و علويتنى تقديره كافى كلميه‌جكى فرمان بيورلمشدر.

« بقدر سعى يابد هر كس از فيض خدا بهره
اكر ظرف توكم كيرد كناهى نيست دريارا »

أوت .. هر كس كندى وسعى وسعيى درجه‌سنده فيض الٰهيدن نصيب آلير ، اكر سنك قابك آز صو آليورسه ده كيزك نه كناهى وار ! .

(ليلة القدر خير من الف شهر)

آيت جليله‌سنده ده بو ليل مقدسك بيك آيدن خيرلى اولديغى تبشير بيوريليور (۲)

أوت : بو ليلهٔ مباركه بيكلرجه آيدن ، بى‌نهايه سنه‌لردن افضلدر. بو معناى شريف اعلام مفسرينك ذاهب اولدقلرى اوزره (الف) تعبير شريفى بيان كثرت ، افادهٔ عدم محصوريت ايچون اولمسنه كوره‌در (۳)

تعبيرمذ كورك بو معناده شيوعى واردر . نته كيم: « يود احدهم لو يعمر الف سنة » نظم جليلى بو قبيلدندر . شو مقامده على التعيين بيك عددى مراد اولمق ده جائزدر. بوصورتده ليلهٔ مذ كوره تمام سكسان اوچ سنه درت آيدن افضل قلنمش اولور .

حالبوكه بويله بر مبارك ومسعود كيجه‌نك فضل وشرفنه نهايت

كونش هر طرفى تنوير ايديور ، فقط بر شخص خانه‌سنه قاپامش ، پنجره‌لرى قاپامش ، قاراكلق ايچنده ياشيور ، شيمدى بوندن دولايى كونشك قدرينه نقصان كليرمى !

بر شخص فرض ايديكز كه بويوك بر كتبخانه‌يه مالك ، فقط بو كتابلرى آچوب اوقومادينى ايچون كنديسنده علم و هنر نامنه برشى يوق . شيمدى بونك جهالتندن دولايى او كتبخانه‌ده‌كى كتابلرك فائده‌سزلكنه ، قيمتسزلكنه حكم ايديله بيليرمى ؟

(۲) بوراده بيك عددينك ذكرى خصوصنده اقوال و وجوه متعدده بيان ايدلمش ايسه‌ده راجح اولان تكثير ايچون اولمسيدر.

(۳) قال فى البحر « وعليه المعنى خير من الدهر كله « روح المعانى »

اولیه‌جغی امر آشکاردر . بنـاءً علیه عدد مذکوره حصر وتخصیص وتخصیص مقصود بالافاده اوله‌ماز.

(تنزل الملئکة (١) والروح فیها)

نص جلیلده بولیل مقدسك بیك آیدن دها خیرلی اولمسنك حکمتی (لیلهٔ قدرده ملائکهٔ کرام ایله روحك اول سنه تقدیر بیوریلان هرخیر وبرکت ایچون مأذونیت ربانیه ایله سماء دنیا ویا ارضیه نازل اولدقلرینی ناطقدرکه)

بوحالت عظمیهٔ نورانیه آنجق بومبارك کیجه‌نك حصائص روحانیه‌سندن بولندیغی بیان قلنمقله ـ تظاهر ایدر .

آیت شریفه‌ده روح کلمه‌سی جبریل امین یاخود رحمت الٓهیه ویاخود قرآن عظیم اولمق اوزره تفسیر ایدلمشدر .

اولی اولان : (الروح) جبریل امین حضرتلری اولوب ملائکه تعبیرنده داخل اولدیغی حالده وحی ربانی تبلیغنه رأساً مأمور بولنمسنه مبنی شو عنوانله آیریجه ذکر بیورلمشدر .

---

(١) معلومدرکه خلاق حکیم حضرتلرینك متنوع مخلوقاتی واردر بونلرك بر صنفی‌ده (ملائکه) دینیلن ذوات عالیه‌در .

شو مکوناتك وسعتنه نسبتله بزم مسکنمز وجولانگاهمز اولان کرهٔ زمین ، عندرباریده صحرای کبیرده‌کی قوملرك هیئت مجموعه‌سنه نظراً بر قوم دانه‌سی مثابه‌سنده بیله قالماز . بویله ایکن بر یوزنده انسان کبی عقل وشعوره مالك، مکمل بر مخلوق بولونیور . اوحالده شوقوص‌قوجه مکوناتك سائر اقسامنده عقل وشعوره مالك ، باشقه بر فطرتی حائز بر طاقم عالی مخلوقاتك موجودیتی ناصل استبعاد

نته کیم: (نزل به الروح الامین علی قلبك) وامثالی نصوص جلیله‌ده اولدیغی کبی بونظم شریفده‌ده (الروح) تعبیر شریفیله ملك مشارالیه مقصوددر .

(قل نزله به الروح الامین علی قلبك) وامثالی نصوص جلیله‌ده اولدیغی کبی بو نظم شریفده‌ده (الروح) تعبیر شریفیله ملك مشارالیه مقصوددر . (قل نزله روح القدس) نظم جلیلنده‌ده جبریل امین (روح القدس) عنوانیله یاد بیورلمشدر .

علی الاطلاق وحی ربانی وبالخاصه قرآن مبین‌ده روح تسمیه اولنمقده‌در .

(باذن ربهم)

ملائکهٔ کرامك استیذانی اشارت جلیله‌سنی وبناءً علیه ملائکهٔ کرامك اهل ایمانه اشتیاق ومحبتلرینه دلالت ایتمکده‌در .

(من کل امر)

آیت کریمه‌سی امور عوالمه نظراً تقدیر الهیه کیجه‌سی اولدیغنه

ایدیله بیلیر ؟.

عقلك ضلالته اویانلر ، کویا بو عالمده هرشیئك سر و حقیقتی معلوم ایمش کبی ، دنیك کنه واسرارینی آرایوب صوروبورلر و بولامایـنجه (بوش !.. دیبورلر . عجباالدنیاتی تمامیله معلوم اولان ، (بوش) اولمایان بوعالمده هانکی معطیات علمیه وهانکی علم وار ؟.. قدماتك اوهامندن یکیلرك ظنون وطاشقینلرك جنوننه قدر ، حسابسز اباطیل وتخمیناتی ادامه ایدن (اثیر) معما انکیز بر فرضیه‌دن باشقا بر شیمیدر ؟..

دائر بيان بيوريلان تفسير ايله متناسبدر .
(من) كلمه‌سی بعضاً تعليل مقامنده قوللانيلير .

آلكتريقی انسانلر ، عادی بر خدمتكار حالنه افراغ ايتدكدن
صوكره بيله ، اونك ماهيتنی ادراك وايضاح ايده‌بيلديلرمی ؟..
(علوم مثبته) نامی آلتنده تصنيف اولونان معلومات بشريه دخی ،
اثبات ايديله‌مه‌مش برطاقم موضوعات اعتباريه‌يه استناد ايدر . هندسه‌نك
(متعارفه) ديديكمز مقدماتی عيناً ، يعنی تدقيقسز ، تجربه‌سز قبول
ايدلمه‌دكدن صوكرا ، اوكا مثبت بر علم نظريله باقمق قابلميدر ؟ ..
هانكی شيئه حقيقت ، هانكيسنه خيال ديه‌جكز ؟ كورورز كه
اكثريا حقيقتلر خيالدن دوغيور . يكی بر حقيقت خبر ويرن آدامه
قدما اكثريا (جين چارپمش) ويا (سحرباز) ديراونی ديری ديری
آتشده ياقاردی . حالا (كاشف) لر اكثريتله ـ هيچ اولمازسه
اوائلی ظهورنده ـ (مجذوب) اعلان ايديليور .
حقيقت بوكی هرشی ، زمان ايله مكان ايله ، شخصی ايله دكيشيور
وهرشی نسبی‌در . مكلفيتك علم واخلاقده حكم سورديكی زمانلر ،
هيچ برشی دوغرو تلقی ايديله‌مدی . دينی ، حقيقتدن خارج اعلان
واونك يرينه فنی اقامه ايتمك ايسته‌ينلر اللرنده‌كی سلاحك ، يعنی
فنك حقيقت اولديغنی نه ايله اثبات ايدرلر ؟...
بنم (دين) دن مقصدم ، دين اسلامدر . وبودينی ، آصل
موضوعی اولديغی شكل صافده بالآخره قاريشديريلان خرافاتدن
مجرد اولارق ، طابير ، سه‌ور وواجب الاتباع بولورم . دين اسلامده
مكنوز اولقدر حقايق واركه بوكون بونلرك وجودندن خبردار

(سلام هی حتی مطلع الفجر (۱))
آيت كريمه‌سيده (اول ليلهٔ قدر تا فجر طلوعنه‌دك جميع آفاتدن

دكلز . بونلر ديريسيده ملكلردر . كرچه بز ملكلری كوره‌ميورز .
فقط بو كوره‌مه‌مك ، بونلرك يوقلغنی ايجاب ايتديرمز ! .. بز بو
مكوناتده نه وار نه يوق هپسنی كوروب بيله‌بيليورمی‌يز ؟.. عالم
خلقت و فطرتده نيجه قوتلر واركه بز اونلری كوره‌مديكمز
حالده وجودلرينی انكار ايده‌بيليورمی‌يز ؟.. كوزومزك رؤيت وقوتی
كافی كلمديكی حالده آلت واسطه‌سيله مشاهده ايتديكمز مقروبلرك
انكاری ممكنمی ! .. (پاستور) ك ادعاسنه قدر وصوكرا واليوم
كوشه‌ده كنارده قالمش بر طاقم كسانك مقروبك وجودينی انكارلری
نه درجه‌ده دوغرو اولابيلير .
بشرك محسوساتنك غيريسنی انكار ايتمه‌سی ، كائناتك وسعتنی ،
بوقدرتك عظمتنی تفكر وتعلم ايله بولامامسی عقلك عنائی دكل ؟.
حقك محروم هدايتی اولماسندندر .
الحاصل ملائكهٔ كرامك وجود عقلاً ممكن ، شرعاً ثابتدر
اينانمق ضرورات دينيه‌دندر . جمله‌سی‌ده جناب حقك مؤمن ، مكرم
معصيتدن محفوظ مخلوقلريدر . ايشته بونلردن برچوقلری ليلهٔ قدرده
امر باری ايله فوج فوج بر يوزينه اينرلر . بونلرك بونزولنده بر
نيجه حكمتلر واردر . ازجمله بر يوزينه اينه‌رك ليلهٔ قدرك فضيلتنه
نائل اولورلر ، مؤمنلری تبرك ايدرلر ، مؤمنلرك احوالنه ، عبادت
واطاعتنه واقف اولورلر ، مؤمنلره سلام ويررلر ، مؤمنلرك مغفرت
الٰهيه‌يه مظهريتنی دركاه الٰهيدن نياز ايدرلر . بوحال ايسه بشريت
ايچون بر شرفدر ، بر لطفدر .

سلامتدر . زیرا سائر کیجه‌لرده دخی سلامت وار ایسه‌ده بلا دخی نازل اولور و اول کیجه‌درکه بلا وقضا اولماز . ملکلر مؤمنلره سلام ایدرلر.

تفصیلاتمزدن آرتق آکلاشلمشدریا !

بو مقدس کیجه وفیوضاتی اهل ایمانه و امت محمده مخصوص بر احسان الٰهی اولدیغندن قیامته قدر باقیدر . بو مبارك کیجه‌ده اهل کشف ایچون بعض علامات مخصوصه ظهور ایدر . مثلا شجار واحجار وسائره کبی هر موجود ومخلوق سجده ایدر کورور وهر یری انواع انوار ایله منور اوله‌رق مشاهده ایدر. حتی کیجه‌قرا کلق محللری بیله نوره مستغرق اوله‌رق کورورلر وبو کیجه‌نك صباحی سمایه عروج ایدن ملائکهٔ کرامك قادلرندن کونشك شعاعی‌سونوك اوله‌رق مشاهده ایدیلور . فقط اصل مقصد بونلری مشاهده ایتمك اولمیوب اولیلهٔ قدری‌احیا اجلندن ایچون‌عبادت ایتمکدر واستقامتدن بیوك بر کرامت اولماز دیدیلر . بلکه بونلری مشاهده ایدن بعض ذواتده مشاهده‌ایدیلیر. فقط‌اصل‌مقصد بونلری‌مشاهده‌ایتمك اولمه‌یوب او لیلهٔ قدری احیا اجلندن ایچین عبادت ایتمکدر . بلکه بونلری مشاهده ایدن ذواتك دها خیرلی اولدیغی آیریجه بیان‌اولندی .

بو سورهٔ مبارکه‌دن ائمهٔ صوفیه حضراتنك استنباط ایلدکلری معارف لدنیه‌یه کلنجه لیلهٔ قدر : شهود اقدس ذاتیدن صوکره‌مقام قلبده بولندقلری زمان بنیهٔ مقدسهٔ محمدیه‌دن کنایه‌در . زیرا انزال قرآن ؛ آنجق بو بنیهٔ مقدسه‌نك خصائص عالیه‌سندندر . بیك آیدن دها خیرلی اولمسی ایسه افضل موجودات وسرور کائنات اولدقلرینه

اشارتدر . چونکه بیك عددی بر عدد تامدرکه مافوقنده کثرت واضافتسز بر کثرت دیکر متصور دکلدر . ملائکه‌نك نزولی دخی هر بر امرك ، هر بر شیئك: وجودی ، ذاتی ، صفاتی ، خواص واحکامی خصوصنده معارف غیبیه ایله قوای روحانیه وملکوت‌سماویه وارضیه‌نك قلب اقدس نبویه وارد اولمسندن عبارتدر .

فجرك طلوعنه قدر سلام اولمسی‌ده فجر قیامتك ظهورینه قدر وجود مقدسلرینك رحمةً للعالمین اولدیغنه ناظردر . صلی الله تعالی علیه وعلی آله واصحابه اجمعین آمین.

لیلهٔ جلیلهٔ قدرك احیاسی وفیوضاتندن استفاده

آرتق بو مبارك کیجه‌یی وانده‌کی قرآن کریم واحادیث‌نبویه‌ایله اولان لایتناهی فیوضات معنویه ومادیه‌دن انشاءالله استفاده‌من ایچون کمال خضوع وخشوع ایله وخالصاً لوجه‌الله هیچ اولماز ایسه ایکی رکعت نماز قلمقدنصکره قلبلردن کذلك بتون دنیا وماسوی ایله‌قطع علاقه‌یه بذل مقدرت ایله جناب رب عزته التجا اولونور .

بو کیجه قدر نمازی نیتیله نافله اولارق ایکی رکعت نماز قیلنه‌جقدر . بو ایکی رکعت نمازك برنجی رکعتنده فاتحهٔ شریفه اوقویوب ضم سوره یرینه اك آز (٣،٥،٧) دفعه انا انزلناه سوره‌سی نهایتنه قدر اوقونور . رکوع و سجوددن صوکره ایکنجی رکعتده ینه‌فاتحه وبعده ضم سوره یرینه (٣،٥،٧) دفعه اخلاص شریف اوقونور . بعدالتحیه سلام ایدیلوب دعا اولارق نمازك صوکنده یتمش دفعه (سبحان‌الله وبحمده سبحان‌الله‌العظیم ویتمش دفعه : (حسبنا‌الله

ونعم الوكيل) ويتمش كره صلوات شريفه كتيريلير . الك صوك اللر قالديريلوب مرادينه نائليتى ايچون شو دعا اوقونور :

(اللهم انك عفو كريم تحب العفو فاعف عنى . اللهم اغفرلى وارحمنى والحقنى بالرفيق الاعلى)

دعاى مأثورنى تكرار على التكرار رفع بارگاه جناب احديت ايلملیدر . روايات قويه‌يه نظراً بو دعاى مأثور رسول مجتبى عليه اكمل التحياه افندمز حضرتلرى طرفندن بو كيجه‌ده اوقونمق اوزره حضرت عائشه‌يه تعليم بيورلمش وبناءً عليه سيد الادعيه عنوان واعتبارينى قزانمشدر.

عادتلرى ايچنده بولونمق مثللو بر عذر مشروع حسبيله بو كيجه‌يى احيا ايده‌ميان قادينلر دخى ايفا واحيا ايدنلر مثللو مظهر عفو وغفران اوله‌جقلرى تبشير بيورلمقده‌در .

❖ ليلهٔ جليلهٔ قدر موعظه‌سنك صوكنده اوقوناجق دعا ❖

اول كرم بخشاى مسرت وفجر وسلام فرستاد احيا كنندهٔ قدر اولان حضرت رحمان تعالى وتقدس عنايتنه اهل الطغيان حضرتلرى شبو ليلهٔ مباركه‌ده جمله‌مزى روضهٔ پاك رسول اللهده اسمى ياد اولونمش زمرهٔ صالحيندن ايله‌يه واول حضرت سرور انبيانك همت روحانيهٔ محمديه‌سيله هر برلريمزى قلب ناشادى شاد قلنمش جمعيت واصليندن ايله‌يه وبو ليلهٔ مباركه‌ده لوحهٔ محفوظدن سماء دنيايه دفعةً انزال بيوريلان حضرت قرآن معجز بيانك حرمتنه وتا بصباح عشق جمال ايله جبهٔ راحتنى چاك اندرچاك ايدرك قانلى ياشلر دوكوب آه واه

ايدن عاشقلر وصادقلر حرمتنه حضرتى واهب العطايا جمله اهل مرادك مرادينى حاصل بويوروب كوكللرينى شاد ايله‌يه وظاهر وباطن دشمنلرك دست غدر وجسارتپيوسلرندن تخليص گريبان ايله‌يه وجمله دوچار دروبى درمان وپايانسز ديون كثيره‌يه مستغرق حرمان اولان ناچار وقلب پاره‌لى قوللرينى حضرت حداى امداد رسان عن قريب الزمان خلاص بيوروب قلب محزونلرينى شادمان وچشم گريانلرينى خندان ايله‌يه وچرکاب عصيانه دالمش واغواى شيطان ايله كشتئ اداره‌سنى بحر هلاكك انكينه صالمش گنهكار وپريشان روزگار اولنلره هادى المضلين هدايت ايله‌يوب توبهٔ نصوح ايله توبه ايدرك قلب قاسيه‌لرينى حزينهٔ ولسانلرينى تذبت ورجعت الى الله كلمهٔ صادقه‌سيله گويان ايله‌يه واشبو بلدهٔ مسكونه‌مزى وكافهٔ بلاد اسلاميه‌مزى جميع آفاتدن بالوقايه وانواع فيض وبركات ايله الى يوم الميزان معمور وآباد ايله‌ين وحكومت جمهوريه‌مزك شاننى اعلان وعسكرلرينه نصرت احسان ايله‌يه وصلى الله على سيدنا محمد واله وصحبه اجمعين وسلام على المرسلين والحمدلله رب العالمين .

استانبولده اعز احبابدن (عرفان مملكتنه خدمتى كتابجيلغنده بولارق) كتابجيلغى مسلك ايدينمش بيلوغرافياده اولدقجه اختصاصى بولونان حافظ احمد بكك مكتوبنى بعض آقساقنى ازمير خاطره‌سى اوله‌رق درج ايتمكى وجيبه تلقى ايتدم.

فاضل محترم عزيزم!

بوكون مكتوب يازمق عزم ونيتيله ساعت اونده ماصه‌مك باشنه كچدم.

بقالم، اومدیغم کبی هر اوچنی ده بیتیره‌بیله‌جکمی‌یم؟. نه اولورنه اولماز! أولا، سزه یازایم‌ده سزی انتظاردن قورتارایم. تداخله قالان اولورسه یازین تدارکنه باقارم.. بو دفعه خاطرمده ایکن یازایم: سزك ازمیره متوجهاً حرکتکزدن خبردار اولان علاقه‌دار غزته‌لرك مخبرلری غزته‌لرینه التفاتکار وتشویقکار بر لسانله بو خبر تبلیغ ایتمشلر اساساً بن ده برایکی هیئت تحریریه مدیرتی کوره‌رك درعهده ایتدیککز فخری وظیفهٔ وطنیه وارشادیه‌کزك بو کونکی قیمتنه نظردقتلرینی جلب ایده‌رك برآز اعتنالی اولمالرینی ایسته‌مشدم. حالبوکه، دیانت ایشلرینه عائد، حتی اك کوچوك بر حوادثك، برخبرك، دینت ایشلری درسعادت وکالتندن کلمه‌ینجه نشر واشاعه ایدلمه‌مسی ینه دیانت ریاستنك مقرراتی اقتضاسنده ایمش.. طبعی برشی یازیلامادی..

سزك اوراده‌کی سامعین محترمه‌کزدن طوپلایه‌بیله‌جککز تقدیر وتوجهات، نجه، هرشیئك فوقنده‌در.. جانلی و حیاتدار موعظه‌لریکزله اوتمیز وصاف محیطی دها زیاده تنویر ایدیکز.. ایچنده بنم ده برخیلی زمان اقامت ایتدیکم بو کوزل ازمیر حق وحقیقی قبوله، عصری تلقیناته چوق اهمیت ویرن مدرك متقیض، مدنیته قابلیتلی بر محیطدر. حکومت حاضره‌نك خلقی یری ارشاد هیئتلریله، یکی علملرله دماغلری مجهزذات عالیکز کبی کنج، مفکوره صاحبی عالملرله ارشاد ایتدیرمکه مساعده بیورماسی، وطنمز ایچین یکانه چارهٔ خلاص اولان جمهوریت اقونملریله انسیت ایتدیره‌رك کندیسنه ایصندیرمسی حکمتلرینك اك مهملرنده و خلقه ویردیکی اهمیتك اك بویوکلرندندر.

سامعلریکزی ایشه، مساعی‌یه، حیاته وخاصهٔ مشاغل فکریه‌یه،

وطنی دویغولره تساند اجتماعی‌یه حاضرلامق . . . . وصوکرا انسانلری برآز دها حقیقی دیندار ـ افسانه وخرافه‌لردن تجرید اولندقدنصکره ـ آخرته آللهك وارلغنه دها ایماندار یاپمق بو کونکی واعظلرك وظیفهٔ دینیه‌لرندن‌در. کوتو، فنا خویلی انسانلرك دیزکینی، یوکسك قیمت ویرلمش دینی اساسلردر. بنده دیندارم، فقط بویله دیندارم. ایمانم، وجدانم، اللهم، وطن عزیزمه خدمت ایدن خیرکار انسانلره طاپماقدر.. وظیفه‌کز، سز عرفان اوردوسنك پیشدارلری، جداً بویوکدر. دینه، وطنه، وطنداشلره خیرکار اولکز. باقی عرض مخالصتله وظیفهٔ ارشادیه‌کزده موفق اولماکزی تمنی ایدرم افندم.

٢٩ شباط ٩٢٨

بایزید حکاکار (٩) نومروده کتابجی احمد حمدی

ـ کذا ـ ازمیر غزته‌لرینك دخی حقمده کوستردکلری التفاتلرك تنبیق قیمتلی بر خاطره وانسانی بر وظیفه بیله‌رك درجندن منع نفس ایده‌مدم.

آناطولی ١ ـ رمضان ١٣٤٦ و ٢٣ شباط ١٩٢٨ پرشنبه نسخه‌سندن

رمضان موعظه‌لری:

کنج عالملریمزدن و دارالفنون الهیات فاکولته‌سی مأذونلرندن اسپارطه‌لی زین‌العابدین بك شهریمزه کلمشدر.

زين‌العابدين بك رمضان شريفك برنجى پرشنبه كونى حصار جامع شريفنده - واعظدن غايه نه اولديغى وظيفهٔ ارشاد و تلقينات دينيه‌نك صورت ووجه ايفاسى - حقنده وعظه ابتدار ايده‌رك رمضان غايه‌سنه دكين اجراى نصيحته دوام ايده‌جكلردر . خلقمزه استفاده ايچين توصيه ايدرز.

يكى عصر ١ رمضان ١٣٩٦ و ٢٩ شباط ١٩٢٨ پرشنبه

حصار جامع شريفنده وعظ:

دارالفنون الهيات فاكولته‌سندن استحصال رؤس ايله‌مك اوزره بولونان اسپارطه‌لى زين‌العابدن بك استانبولدن اولكى كون ازميره كلمشدر . مومى‌اليه ٢٣ شباط ٩٢٨ پرشنبه كونى حصار جامع شريفنده اوكله نمازينى متعاقب - وعظدن غايه نه‌اولديغى و وظيفه‌ارشاد وتلقينات دينيه‌نك صورت ووجه ايفاسى - حقنده‌كى تقريرات مهمه ايله‌وعظه ابتدار ايده‌جكدر. خلقمزك استفاده ايچين بووعظلره شتاب ايله‌ملرى توصيه اولنور.

رمضان شريفك اورتاسنده آز قالدى زميرده عزيز جماعتمه - مشتاق عرفانه - مائملى هجرانلى بر بايرام براقيورمشم. شويله كه : اوطه‌يه آلنمش اولان مانقالك أبى يانمامش اولماسى بنى فرقنده اولماية‌رق موت محققله قارشى قارشويه كتيرمش بر حالده ايكن زيارته كلنلر بو حالى بكنمه‌يوب درحال كمر آلتى قره‌غوله وايكنجى كاتب عدل امين بكه قوشمشلر .

بن كوزومى آچدقده منفرد بر قاريولا ايله تك اوطه‌ده بويوك بر خلق كتله‌سيله دولو واطرافمى بويوك برخلق كتله‌سى ايله متعدد دوقتورلر وخسته باقيجيلرله محاط بولدم .

هپ بردن كچمش اولسون آوازه‌سيله قارشيلاشدم . فقط بكا نه اولدى دى‌يه‌بيلدم . بو بابده ازمير مطبوعاتنك حقمده كوستردیكى علاقه دخى اولمز بر خاطره براقديغندن بونلريده بروجه‌ذكر عرض وتشكر ايده‌رم. آهنك ٥ مارت ١٩٢٨ ١٢ رمضان ١٣٤٦

زين‌العابدين بك .

حصار جامع شريفنده وعظ و نصيحت ايدن دارالفنون الهيات فاكولته‌سى مداوملرندن زين‌العابدين بك دون كيجه اوطه‌سنده‌كى مانقالك ابى يانمامش اولمسندن دولايى آنسزين بر بايغينلق كچيرمش و براى تداوى مملكت خسته‌خانه‌سنه نقل ايدلمشدر. ممنونيتله خبر آلديغمزه كوره مومى اليه زين‌العابدين بك بوكون براز ايله‌شمش بولنيور . كنج واعظمزه كچمش اولسون ديرز.

آهنك ٨ مارت ١٩٢٨ ١٥ رمضان ١٣٤٦ پرشنبه

زين‌العابدين بك أيله‌شدى .

كچن‌ده آكسزين پايلارق آغير صورتده خسته‌لنديغنى يازديغمز حصار جامع شريفى واعظى زين‌العابدين بكك بولونديغى خسته‌خانه‌دن

کسب افاقت ایدرەك چیقدیغنی خبر آلدق. ممنون اولدق. زین‌العابدین بك کچمش اولسون.

آناطولی ٩ مارت ١٩٢٨ و ١٦ رمضان ١٣٤٦ جمعه

حصار جامع شریفنده وعظ

کچنلرده بر راحتسزلق کچیرمش و مملکت خستەخانەسنده تداوی ایدلمش اولان اسپارطەلی واعظ زین‌العابدین بك بو کوندن اعتباراً ینه اسکیسی کبی حصار جامعنده وعظلرینه دوام ایدەجکی خبر آلنمشدر.

خدمت عزتەسنك حقمده کوستردیکی سکوتی حیرت و تأسفله قارشیلادم. ملاقاتمده سوز ویروب هدیەمی دخی قبول ایلدیکی حالده سوزینی نودینك تکذیب ایلەسنه متأثر اولمادق دیسەك یالان سویلەمش اولورز. هرنه ایسه أودەکی طوسون او کوز اولماز.